

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 10. septembrī

Eiropas Savienībai jāstiprina reakcija uz Ķīnas ieguldījumu stratēģiju

Šodien publicētajā jaunajā apskatā Eiropas Revīzijas palāta (ERP) aplūko vairākus riskus – galvenokārt ekonomiskus un politiskus riskus – un iespējas, ko Eiropas Savienībai rada Ķīnas valsts virzītā ieguldījumu stratēģija. Revidenti brīdina, ka ES ir jārisina vairākas problēmas saistībā ar savas reakcijas pārvaldību, tostarp jāapsver, kā labāk izstrādāt un īstenot stratēģiju attiecībā uz Ķīnu un kā izsekot tās izpildei, kā arī kā koordinēt ES iestāžu un atsevišķu dalībvalstu darbības, kas izriet no divpusējām attiecībām ar Ķīnu. Revidenti arī norāda, ka dati par Ķīnas ieguldījumiem Eiropas Savienībā ir nepilnīgi un ka ir vajadzīgs rūpīgs risku un iespēju izvērtums.

Kopš pagājušā gadsimta 80-iem gadiem Ķīna īsteno ieguldījumu stratēģiju, ar kuru tiek veicināti valstij piederošu un privātu uzņēmumu ieguldījumi stratēģiskās nozarēs ārzemēs. Šīs stratēģijas divi galvenie pīlāri ir iniciatīva "Viena josla, viens ceļš" savienojamības jomā un rūpnieciskā iniciatīva "Izgatavots Ķīnā 2025" – abu šo iniciatīvu mērķis ir nostiprināt valsts ekonomisko izaugsmi un ietekmi. ES iestādes savukārt ir uzsākušas vairākas ES iniciatīvas, nesenākā no kurām ir 2019. gada ES un Ķīnas stratēģiskā perspektīva, un tajā ir mainījies ES un Ķīnas attiecību tonis, proti, ES tagad uztver Ķīnu gan kā partneri, gan kā sistēmisku konkurentu. Dalībvalstis sadarbojas ar Ķīnu arī divpusēji atbilstoši nacionālajām interesēm, bieži vien par to neinformējot Komisiju pat tad, ja šāda prasība ir izvirzīta. Šāda fragmentāra pieeja neļauj nostiprināt ES ekonomisko varu, kam vajadzīga kopīga rīcība. Revidenti norāda uz izaicinājumiem, kuru risināšana ļautu ES rīkoties savlaicīgi un koordinēti gadījumos, kad saskaņota pieeja varētu būt priekšrocība, piemēram, saistībā ar 5G drošību.

*"Ķīna ir kļuvusi par ievērojamu ekonomikas dalībnieku, un ES un Ķīnas attiecības ietekmēs ES iedzīvotāju dzīvi un ekonomiku gadiem ilgi," sacīja par šo apskatu atbildīgā Eiropas Revīzijas palātas locekle **Annemie Turtelboom**. "Lai efektīvi reaģētu uz ģeopolitiskajām pārmaiņām, ES ir jāstiprina stratēģija attiecībām ar Ķīnu un dalībvalstīm jārikojas kopīgi ar ES iestādēm kā Savienībai."*

Ķīnas ieguldījumi Eiropas Savienībā pēdējās divās desmitgadēs ir pieauguši un var pozitīvi ietekmēt Eiropas valstu ekonomiku, tostarp veicināt izaugsmi un radīt darbavietas. Taču ieguldījumi ir veikti tādās stratēģiski svarīgās nozarēs kā enerģētika, telekomunikācija, ostas un dzelzceļš. Jāņem vērā, ka vairāk nekā pusi šo ieguldījumu Eiropas Savienībā ir veikuši Ķīnas valstij piederoši uzņēmumi. Saskaņā ar ES noteikumiem šādas subsīdijas, ja tās piešķirtu dalībvalstis, tiktu uzskatītas par valsts atbalstu. Šāda atšķirīga attieksme var izkropļot konkurenci ES iekšējā tirgū, un ES var būt grūti nodrošināt vienlīdzīgas konkurences apstākļus saviem uzņēmumiem un ieguldījumiem.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto apskatu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Revidenti ir izsecinājuši vairākus elementus, kas kavē ES veidot informācijā balstītu politiku attiecībā ar Ķīnu. Revidenti norāda, ka bija grūti iegūt pārskatu par ieguldījumiem, kuri ir daļa no Ķīnas valsts virzītās ieguldījumu stratēģijas Eiropas Savienībā, kam daļēji par iemeslu bija fragmentāri un nepilnīgi dati. Turklāt ES iestādes nav sagatavojušas oficiālu un visaptverošu analīzi par Ķīnas ieguldījumu stratēģijas radītiem riskiem un iespējām.

Revidenti ir sagatavojuši risku un iespēju apkopojumu, kas ir pirmais tāda veida apkopojums un ietver 18 politiskus, ekonomiskus, sociālus, juridiskus un vides riskus, piemēram, valstu pārmērīgas parādsaistības pret Ķīnu vai uzņēmumu tehnoloģijas nodošana piespiedu kārtā. Ja šie riski īstenotos, tas negatīvi ietekmētu abpusējību un vienlīdzīgu konkurences apstākļus. Turklāt trīs no šiem riskiem (savienojamības infrastruktūras iztrūkumi vai pārklāšanās, ES piegādes ķēžu satricinājumi un slimību izplatība) vēl nav iekļauti nevienā no pašreiz Komisijas un Eiropas Ārējās darbības dienesta veiktajām darbībām. Minētajā apkopojumā ir uzskaitītas arī 13 iespējas, kas ES ir radušās politiski un ekonomiski.

Revidenti brīdina, ka ES ir jārisina sešas nākotnes problēmas, lai reaģētu uz Ķīnas valsts virzīto ieguldījumu stratēģiju, un jāapsver, kā:

- nodrošināt pilnīgākus un savlaicīgākus datus par Ķīnas ieguldījumiem ES;
- sagatavot visaptverošu risku un iespēju analīzi;
- labāk īstenot ES stratēģiju, īpaši tās darbības, ar ko tiek veicināta abpusējība un novērsta kropļojoša ietekme uz ES iekšējo tirgu, tostarp pievēršoties šajā jomā vēl atlikušajiem riskiem;
- novērtēt finansēšanas vajadzības un izsekot izdevumiem;
- nostiprināt uzraudzību, novērtēšanu un ziņošanu;
- labāk koordinēt ES iestāžu un dalībvalstu reakciju.

Piezīmes izdevējiem

ES ir Ķīnas lielākā tirdzniecības partnere, savukārt Ķīna ir ES otrā lielākā tirdzniecības partnere. ES ir apņēmusies nodrošināt tirdzniecības abpusējību ar Ķīnu un vienlīdzīgu konkurences apstākļus. Tomēr Ķīnas tirgus ir mazāk atvērts ārvalstu ieguldījumiem nekā ES tirgus. Pastāv arī bažas, ka Ķīnas valsts sponsorēti ieguldījumi dalībvalstīs varētu kropļot konkurenci ES iekšējā tirgū.

ES iestāžu reakcija uz Ķīnas ieguldījumu stratēģiju ir galvenokārt noteikta trīs stratēģiskos dokumentos, kuros ir paredzētas 74 darbības, no kurām lielākā daļa attiecas uz abpusējības un vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu (17), ilgtspējīgu attīstību un labu pārvaldību (16) un iesaistes miera un drošības jomā stiprināšanu (10). Atsevišķu dalībvalstu reakcija uz Ķīnas ieguldījumu stratēģiju izpaužas galvenokārt četrās jomās: saprašanās memorandi par sadarbību saistībā ar iniciatīvas “Viena josla, viens ceļš” ieguldījumiem, divpusēji ieguldījumu nolīgumi, ārvalstu tiešo ieguldījumu nacionālā izvērtēšana un valsts politikas dokumenti. Ķīna ir ieviesusi satvaru sadarbībai ar 17 Eiropas valstu grupu (“17+1”), tostarp ar Rietumbalkānu kandidātvalstīm. Piecpadsmit dalībvalstis katra atsevišķi ir parakstījušas saprašanās memorandus ar Ķīnu, paredzot sadarbību saistībā ar iniciatīvu “Viena josla, viens ceļš”.

ERP apskats Nr. 3/2020 “ES reakcija uz Ķīnas valsts virzīto ieguldījumu stratēģiju” ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) 23 ES valodās. Vietnē ir ievietota arī video intervija ar atbildīgo ERP locekli un aplādes datne. Šī nav revīzija, bet gan publiski pieejamās informācijas apskats, kura sagatavošana tika pabeigta pirms Covid-19 uzliesmojuma. Informāciju par pasākumiem, ko ERP ir veikusi, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, var aplūkot [šajā saitē](#).

Saziņa ar presi: Damijan Fišer e-pasts: damijan.fiser@eca.europa.eu
tālr.: (+352) 4398 45 510, mob. tālr.: (+352) 621 55 22 24